

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: - ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van bebossing
- definitieve principiële goedkeuring**

Dit ontwerp van besluit past in de bosuitbreidingsdoelen van de Vlaamse Regering. Het beoogt het subsidielandschap inzake bebossing te vereenvoudigen en bij te stellen. Het geeft financiële ondersteuning aan private en openbare grondeigenaars en trekt subsidiebedragen op voor het verwerven van te bebossen gronden met oog op erkenning als reservaat. Op die manier draagt het bij aan het uitvoeren van de doelstellingen van het regeerakkoord met betrekking tot de realisatie van 4000 ha extra bos en aan het advies van het Relancecomité om meer toegankelijk groen in de woonomgeving van de Vlaming te realiseren.

Het besluit betreft een nieuw besluit Vlaamse Regering, dat tevens enkele wijzigingen aanbrengt in het besluit van de Vlaamse regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing en het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Op 26 mei werd het bosuitbreidingsplan voorgesteld in het Vlaams parlement. Dit plan zal de doelstellingen inzake bosuitbreiding uit het Vlaamse regeerakkoord realiseren. Meer bos is ook één van de beste relancemaatregelen voor het mentaal welzijn van de Vlamingen na de coronacrisis. Natuur heeft een grote positieve invloed op mensen, zowel fysiek als mentaal. Veel mensen hebben de waarde van groen in de nabije omgeving herontdekt. Ze doen dat niet alleen omdat het mooie weer het toelaat. Ze doen dat om zich te ontspannen, tot rust te komen, of simpelweg omdat het hen deugd doet. Natuur neemt stress weg.

De coronacrisis toonde scherper dan ooit aan dat bossen een noodzakelijke aanvulling zijn op de directe leefomgeving van de Vlaming. Het rapport van het Maatschappelijk Relancecomité dat onder leiding van professor Lieven Annemans de Vlaamse regering adviseert in het uitzetten van een duurzaam maatschappelijk hersteltraject stelt het volgende: *“De crisis toonde aan hoe belangrijk woon- en leefomstandigheden zijn in het algemeen en de toegang tot publieke en groene ruimte in het bijzonder. Het is essentieel om iedereen goede woonomstandigheden te geven en de leefkwaliteit in dorpen en steden verder te versterken. Een belangrijke positieve evolutie is dat veel meer mensen in hun vrije tijd aan het bewegen gingen (vooral wandelen, joggen en fietsen). Deze gedragswijziging biedt een opportuniteit om op verder te bouwen.”*

Meer dan ooit hebben we dus nood aan bossen, parken en natuurgebieden, ook als plaatsen van rust en ontspanning. Waar men kan fietsen, wandelen of sporten.

Eén van de sporen uit het bosuitbreidingsplan is het wegwerken van belemmeringen waardoor goede intenties tot meer bos leiden. Als concrete realisatie wordt voorgesteld de subsidiemechanismen inzake bebossing aan te pakken. Deze moeten mobiliserend, aantrekkelijk en klantvriendelijk zijn. De administratieve last dient tot het minimum beperkt, zowel voor de ontvanger, als voor de overheid zelf. De huidige veelheid aan verschillende subsidiestelsels dient meer afgestemd en gestroomlijnd te worden. Private eigenaars (waaronder ook bosgroepen) die hun eigen gronden wensen te bebossen, zullen een subsidie kunnen ontvangen van 2,5 euro per vierkante meter voor de aanplant én het grondwaardeverlies.

De inspanningen die worden geleverd door natuurverenigingen maar ook private eigenaars met het oog op de realisatie van bos als erkend natuurreservaat worden reeds ondersteund met aankoopsubsidies en subsidies voor de inrichting van deze nieuwe, toegankelijke bossen.

Dit wijzigingsbesluit kadert in SD 1 'een netto toename aan natuur en bos met hoge kwaliteit, overal en dichtbij voor iedereen' onder ISE natuur en biodiversiteit uit de beleidsnota omgeving (deel ISE Natuur en biodiversiteit). Daarin wordt vermeld "*Daarnaast zorgen we voor 10.000 ha bosuitbreiding tegen 2030, waarvan 4.000 ha deze legislatuur. [...] Ik voorzie hiervoor een faciliterend beleidskader, voorzie de nodige instrumenten en werk drempels weg. [...] Ik zorg voor een snelle en effectieve boscompensatie en waak erover dat de boscompensatieregeling sluitend blijft.*"

Bossen dragen ook bij aan andere maatschappelijke doelen via de door hen geleverde ecosysteemdiensten. Zo leveren ze ons voedsel zoals wild, water en bessen, hout waarmee we energie kunnen opwekken en grondstoffen voor dagdagelijkse gebruiksvoorwerpen .

Een bos beperkt de impact van veranderingen in het milieu en klimaatwijzigingen. Bomen vangen 2 to 16 maal meer fijn stof dan lage vegetatie en helpen zo de luchtkwaliteit op peil te houden, ze spelen een rol in regulatie van erosierisico, waterbeheersing en koolstofopslag. Een volwassen, biodivers, volgroeid bos is een evenwichtig ecosysteem en kan veranderingen in het milieu in zekere mate opvangen. Deze filterende en neutraliserende werking van het bos is van groot belang voor een kwaliteitsvol milieu.

Bossen bieden een groene ruimte voor buitenactiviteiten zoals recreatie- en speelgroen die de fysieke gezondheid ten goede komt, maar ook een aantrekkelijke en aangename leefomgeving die een aantoonbaar positief effect heeft op onze geestelijke gezondheid. De aanwezigheid van natuur heeft heel wat positieve effecten op onze gezondheid. Meer natuur en bos is één van de antwoorden op de hitte-problematiek. Schaduwplekken voorzien verkoeling op erg warme dagen. Natuur heeft een positief effect op mentaal welbevinden, men ervaart meer positieve emoties en minder stress. Natuur heeft ook een positieve impact op de ontwikkeling van kinderen. Wanneer we deze ruimte koppelen aan nuttige en aantrekkelijke voorzieningen die belangrijk zijn voor mensen zoals zitbanken, bewegingsaanbod en speel- en sportterreintjes, .. dan is dit nog beter voor onze gezondheid.

Deze aspecten worden sterk gewaardeerd, ook financieel, en des te meer sinds de Corona-crisis. Woningen in groene 'natuurlijke' omgevingen zijn dan ook zeer gegeerd.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies 2020/243 van 3 juli 2020, en het aanvullend advies van 13 juli 2020.
- De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies verleend op 9 juli 2020 over het voormelde ontwerp van besluit.

- De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft zijn akkoord gegeven op 15 juli 2020.
- Dit ontwerp van besluit valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse aangezien dit regelgeving betreft waar geen vrije beleidsruimte bestaat. Deze uitzonderingsgrond houdt in dat dossiers waar de Vlaamse regelgever geen vrije politieke beleidsruimte meer heeft. Onder 'geen vrije politieke beleidsruimte' wordt verstaan dat de Vlaamse Regering de beleidscontouren al vooraf heeft gevalideerd, bijvoorbeeld in de beleidsnota, wat in casu het geval is.
- Op 18 september 2020 heeft de Vlaamse regering dit ontwerp van besluit een eerste maal goedgekeurd.
- De Minaraad heeft op 8 oktober 2020 advies 2020|016 gegeven over het voormelde ontwerp van besluit.
- De Raad van State heeft op 20 oktober 2020 advies 68.053/1 gegeven over het ontwerp van besluit.

C. ADVIES MINARAAD (8/10/2020)

Het advies van de Minaraad werd verstrekt op 8 oktober 2020 en is gunstig. Om rekening te houden met de door de Minaraad gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op een aantal plaatsen aangepast.

Inzake de opmaak van een bosuitbreidingsplan

- De Raad vindt het positief dat er werk is gemaakt van een bosuitbreidingsplan om uitvoering te geven aan het regeerakkoord. De Raad merkt op dat het regeerakkoord stelt dat in eerste instantie zal worden ingezet op de bebossing van niet-beboste als bos bestemde gebieden of waar mogelijk natuurgebieden, en in tweede instantie op te bestemmen gebieden en dat terreinen waarop natuur of bos wordt gerealiseerd, correct worden bestemd. De Raad vraagt dat, indien de bebossing in agrarisch gebied gebeurt, er dan ook zo snel mogelijk een herbestemming gebeurt en dit in lijn met het Regeerakkoord, i.e. terreinen waarop natuur of bos wordt gerealiseerd, correct worden bestemd.

Repliek: Deze lijn wordt aangehouden. De voorgestelde subsidieregeling staat een dergelijke gebiedsgerichte focus niet in de weg. Deze voorgestelde subsidieregeling richt zich op actoren die voor ongeveer 2/3 van het vooropgestelde oppervlakte doel zouden kunnen instaan. De bijdrage van de Vlaamse overheid laat toe sterker invulling te geven aan deze gebiedsgerichte focus. De nodige herbestemmingen zullen worden meegenomen in lopende of nog op te zetten trajecten inzake AGNAS.

- De Raad meent dat men zich niet zonder meer blind mag staren op de streefcijfers uit het plan. De concrete realisatie van het plan hangt immers van een reeks factoren af, waarbij het voorzien in financiële prikkels/vergoedingen er een belangrijke is, maar niet noodzakelijkerwijze voldoende zal zijn om snelheid te maken. De implementatie van dit bosuitbreidingsplan hangt onder meer af van (*) mentaliteit, (*) communicatie, (*) gunstige regulatieve omgeving, (*) draagvlak, (*) het tijdig voorzien in voldoende plantgoed per plantseizoen, (*) de interactie met overig omgevingsbeleid, (*) andere ontwikkelingen in het natuur- en bosbeleid.

Repliek: Bij de uitvoering van het plan worden acties ontwikkeld die op de genoemde factoren zullen werken.

Inzake de inhoud van het bosuitbreidingsplan

- De Raad merkt op dat nergens in dit plan een link wordt gemaakt met de instandhoudingsdoelstellingen voor bos in kader van het Europees natuurbeleid.

Repliek: In de uitwerking van de acties wordt maximale koppeling gezocht om de bosdoelen in uitvoering van het instandhoudingsbeleid te helpen realiseren.

Inzake de voorwaarden uit het ontwerpbesluit

- In relatie tot bebossingen in het agrarisch gebied, merkt de Minaraad op dat in 2003 een omzendbrief LNW/B&G/01 werd uitgebracht inzake bebossing van landbouwgronden en de te hanteren criteria bij adviesverlening. De Raad vraagt om deze omzendbrief te actualiseren in lijn met de wijzigingen die blijken uit het voorontwerpbesluit.

Repliek: de bedoelde omzendbrief had betrekking op de situatie toen er nog voor bebossing in agrarisch gebied een eensluitend advies nodig was tussen de bevoegde diensten van Departement Landbouw en Visserij en het huidige Agentschap voor Natuur en Bos. Deze figuur van 'het eensluitend advies' is door middel van het decreet van 20/04/2012 houdende diverse bepalingen inzake leefmilieu en natuur (zie art. 23 uit dat decreet) gewijzigd en de adviesfiguur werd beperkt tot uitsluitend één advies, namelijk dat van de bevoegde dienst van Departement Landbouw en Visserij. Natuur en Bos verloor hier dus een adviesbevoegdheid waardoor geen behoefte meer is aan een gecoördineerde en afgestemde adviespraktijk. Het is aan het Departement Landbouw en Visserij om door middel van interne instructies en richtlijnen de adviespraktijk vast te stellen. De omzendbrief kan worden ingetrokken.

- De Raad wijst op een schijnbare tegenstrijdigheid inzake art. 3, §2, 1°, (wat de aanvraag door een pachter betreft) en 8°, (waarin gesteld wordt dat de grond minstens twee volledige kalenderjaren niet gebruikt wordt voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden). De Raad vraagt om, gelet op artikel 1.1 van de Pachtwet, dit ofwel verder te duiden of de tegenstrijdigheid op te lossen.

Repliek: Men meent dat er een tegenstrijdigheid zou zijn tussen de voorwaarde van artikel 3 §2 1° en artikel 3 §2 8°.

Artikel 3 §2 1° luidt:

*"§2. Een aanvrager komt in aanmerking voor de subsidies, vermeld in artikel 2, als voldaan wordt aan al de volgende voorwaarden:
1° de grond waarop de aanvraag voor de subsidies betrekking heeft is in eigendom van de aanvrager of de aanvrager heeft er een zakelijk recht op, of het terrein wordt gepacht door de aanvrager. In dat laatste geval geven de eigenaar of zakelijk rechthouder en de verpachter een schriftelijke verklaring waarin uitdrukkelijk ingestemd wordt met de bebossing van de gronden;"*

Artikel 3 § 2 8° luidt:

*"§2. Een aanvrager komt in aanmerking voor de subsidies, vermeld in artikel 2, als voldaan wordt aan al de volgende voorwaarden:
8° wanneer de grond is gelegen in agrarisch gebied in de ruime zin moet de grond gedurende minstens twee volledige kalenderjaren voorafgaand aan het indienen van de aanvraag in de zin van artikel 6 niet gebruikt worden voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden;"*

De bedoelde problematiek heeft betrekking op het volgende. De voorwaarden vereisen:

- enerzijds dat de grond waarop de aanvraag voor de subsidies betrekking heeft ofwel 1) in eigendom is van de aanvrager, ofwel 2) dat de aanvrager er een zakelijk recht op kan doen gelden, ofwel 3) dat de grond wordt gepacht door de aanvrager.

- *anderzijds dat de grond, wanneer deze gelegen is in agrarisch gebied, gedurende ten minste twee volledige kalenderjaren voorafgaand aan het indienen van de aanvraag niet gebruikt wordt voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden.*

In zekere zin kan dit geïnterpreteerd worden als . de t grond waarop de aanvraag betrekking heeft, mag ook grond zijn die gepacht wordt door de aanvrager, maar indien gelegen in agrarisch gebied mag deze grond de afgelopen twee jaar niet gebruikt zijn voor professionele landbouwactiviteiten. De pachtwet maakt geen onderscheid of gronden al dan niet gelegen zijn in agrarisch gebied. De bepaling in art.3 §2 8° voegt een specifieke voorwaarde toe, alleen in het geval het gronden betreft gelegen in het agrarische bestemmingen.

De essentie van pacht is dat de gepachte onroerende goederen hoofdzakelijk gebruikt worden voor het landbouwbedrijf van de pachter. Onder landbouwbedrijf wordt verstaan 'de bedrijfsmatige exploitatie van onroerende goederen met het oog op het voortbrengen van landbouwproducten die in hoofdzaak bestemd zijn voor de verkoop'.

Gepachte gronden zullen dus, in principe, steeds gebruikt worden voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden, en zullen dus desondanks de opname van deze gronden in het 1° nooit in aanmerking komen voor een subsidie wegens strijdigheid met de voorwaarde vervat in het 8°. Immers : een gepachte grond wordt per definitie gebruikt voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden.

De tegenstrijdigheid is er niet wanneer gronden voor ten minste twee volledige kalenderjaren niet gebruikt werden voor professionele land- en tuinbouwdoeleinden, en vervolgens gepacht worden, en dan onmiddellijk bij het begin van de pacht het voorwerp uitmaken van een subsidieaanvraag. Dan is wel aan de beide cumulatieve voorwaarden voldaan. Dergelijke situaties zullen zich niet vaak voordoen.

De bedoelde bepalingen in het art. 1,§2 van het voorontwerpbesluit verzwakken de positie van de pachter niet.

- Artikel 3, §2, 5°, bepaalt dat de grond niet gelegen mag zijn "in agrarisch gebied vastgesteld in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen". De Minaraad vraagt om hierbij het woord "gewestelijke" te schrappen, aangezien er ook provinciale en gemeentelijke RUP's worden opgemaakt die gelijkaardige afwegingen maken. De Raad vraagt om deze opmerking ook mee te nemen bij het aanpassen van het besluit van 2 oktober 2015 en ook daar het woord "gewestelijke" te schrappen waar nodig.

Repliek: Akkoord. Het voorontwerpbesluit wordt overeenkomstig aangepast.

- De Minaraad vraagt om verduidelijking bij de voorwaarde in art. 3, §2, 9°, met name indien gronden in het verleden werden opgegeven als te bebossen in een compensatiedossier, maar het ontbossingsdossier nooit doorging. De Raad stelt vast dat er namelijk heel wat gronden zich op dit moment in die situatie bevinden. De Raad stelt daarom voor om deze voorwaarde als volgt te wijzigen: "als grond die bebost zal worden ter compensatie van een ontbossing [...] in een goedgekeurd compensatiedossier".

Repliek: Akkoord met de bezorgdheid, maar het voorstel zal de beschreven situaties niet kunnen opvangen. Het kan immers voorvallen dat ook al is er een goedgekeurd compensatievoorstel, de uiteindelijke omgevingsvergunning wordt vernietigd of niet wordt uitgevoerd. Het is immers Natuur en Bos dat het compensatievoorstel goedkeurt. De vergunningverlener neemt het goedgekeurde compensatievoorstel op als voorwaarde in de omgevingsvergunning. Als de omgevingsvergunning om de één of andere reden niet wordt uitgevoerd, blijft de te bebossen grond wel onderdeel uitmaken van een goedgekeurd compensatievoorstel. Aan de bezorgdheid wordt tegemoet gekomen door middel van

uitvoerend werk en opvolging van de ontbossings- en compensatiedossiers door Natuur en Bos.

- Te gebruiken boomsoorten: de Raad wijst op het belang van een goede soorten- en herkomstkeuze, aangepast aan de specifieke terreinsituatie, om te komen tot klimaatrobuuste bossen. De Raad meent dat de lijst met inheemse soorten de nood aan klimaatrobuuste bossen waarschijnlijk niet voldoende dekt.

Repliek: Er kan worden verwezen naar het advies van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO.A.3898) van 23/03/2020 dat, vertrekkend vanuit het voorzorgsprincipe, een eerder conservatieve en voorzichtige aanpak aanbeveelt. Daarbij wordt in eerste instantie best ingezet op gebruik van inheemse soorten en de actueel beschikbare lijst van aanbevolen herkomsten. INBO besluit het advies als volgt: "In de huidige context raden we af om nu reeds op grote schaal introducties door te voeren van niet-lokale herkomsten en uitheemse soorten, en zeker verdere aanbevelingen die door EUFORGEN worden voorbereid, af te wachten. Experimentele, wetenschappelijk opgevolgde aanplanten kunnen wel uitgevoerd worden, en kunnen onze kennis versterken om in de toekomst goed gefundeerde keuzes te maken.". Er is dus nog geen consensus aangaande het inzetten van niet-inheemse soorten. Bovendien wordt erop gemikt dat via deze subsidieregeling het realiseren van Europese instandhoudingsdoelstellingen wordt ondersteund, wat eveneens pleit voor het beperken tot inheemse soorten. De verwijzing naar de lijst met inheemse soorten wordt behouden.

- In functie van een kwaliteitsvol en klimaatbestendig bos vraagt de Raad gebruik van soorten uit de lijst met aanbevolen herkomsten voor Vlaanderen te verplichten. Dit is gelijkaardig aan de bepaling van artikel 7, eerste lid, 2° van het besluit van 2 oktober 2015.

Repliek: de verwijzing die de Minaraad gebruikt, komt niet overeen met wat de Minaraad bedoelt. De bedoelde verwijzing naar het besluit van 02/10/2015 slaat op het feit dat gebruik dient te worden gemaakt van bosbouwkundig plantgoed dat gecertificeerd en gecontroleerd is volgens de bepalingen van een specifieke regeling, namelijk deze uit het Besluit van de Vlaamse Regering van 03/10/2003 betreffende de procedure tot erkenning van bosbouwkundig uitgangsmateriaal en het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal. De verwijzing heeft niet als gevolg dat verplicht dient gebruik te worden gemaakt van plantgoed afkomstig van soorten uit de lijst met aanbevolen herkomsten die worden opgesteld door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). In de subsidieregeling van het besluit van 02/10/2015 is een extra subsidie voorzien in geval van gebruik van aanbevolen herkomsten. In de nieuw voorgestelde subsidieregeling komt deze extra subsidie niet meer voor, maar liggen de subsidiebedragen hoger dan wat de regeling van 2015 voorziet. In de originele versie werd een minimum aan administratieve lasten beoogd, vandaar dat de verplichtingen tot gebruik van soorten uit de lijst met aanbevolen herkomsten, niet worden opgelegd door middel van de subsidieregeling. Na vele jaren van aandacht voor dit aspect, kon verondersteld worden dat bosbeheerders steeds uit zichzelf kiezen voor aanbevolen herkomsten, omdat dit toch een garantie biedt inzake (genetische) kwaliteit van het plantgoed en dat de planten aangepast zijn aan onze (klimaat)omstandigheden.

Gelet op de wil om klimaatrobuuste bossen te ondersteunen, wordt het voorstel gevolgd. Dit leidt tot het invoeren van een nieuwe definitie, een nieuwe voorwaarde in artikel 3 en nieuwe wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 02/10/2015 (zie nieuw ingevoegde artikelen 12, 16, 18 en 19). Het INBO voedt op permanente basis de lijst van aanbevolen herkomsten en publiceert de lijst op haar website. De sector van de gespecialiseerde bosboomkwekers heeft hun aanbod en expertise geënt op de resultaten van dit onderzoek. Zij kweken in belangrijke mate hoofdzakelijk herkomsten op van deze

lijst voor de Vlaamse markt. En kunnen zich volledig scharen achter de meerwaarde die deze aanbevolen (lees aangepaste) herkomsten bieden.

Naar aanleiding van het briefadvies werden de belangrijkste Vlaamse bosboomkwekerijen gecontacteerd. Allen zijn voorstander om te blijven sturen via de lijst van aanbevolen herkomsten en gaan ze dus akkoord met de aanbeveling van de Minaraad. Drie van de vier kwekerijen geven ook aan dat een verplichting van het gebruik van aanbevolen herkomsten voor een lijst van weloverwogen boom- en struiksoorten geen probleem zal geven naar beschikbaarheid op de Vlaamse markt. De kwekers geven aan dat indien bepaalde soorten niet meer beschikbaar zullen zijn de komende jaren, dit vanwege een algemeen tekort zal zijn aan plantgoed en niet een tekort aan aanbevolen herkomsten. De kwekers geven wel aan dat voor bepaalde soorten zoals linde, hazelaar, wintereik, gewone esdoorn, ratelpopulier ... er bijkomende initiatieven nodig zijn om de sector te kunnen bevoorraden met voldoende aanbevolen zaadmateriaal. De sector heeft er vertrouwen in dat mits de nodige inspanningen van het INBO en naar aanleiding van het bosuitbreidingsplan, deze knelpunten snel zullen weggewerkt worden.

In het voorstel wordt enkel de verplichting gebruik te maken van herkomsten van de lijst van aanbevolen herkomsten opgelegd voor het plantgoed dat verhandeld wordt (en dus verplicht onderhevig is aan het BVR van 3/10/2003 betreffende de procedure tot erkenning van bosbouwkundig uitgangsmateriaal en het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal). Dit enkel voor de boom- en struiksoorten waarvoor een voldoende aanbod aan aanbevolen herkomsten zijn ingeschreven op deze lijst. Dit zijn voor alle duidelijkheid de belangrijkste boom- en struiksoorten waarmee zal bebost worden. Deze soorten worden via een nieuw toe te voegen bijlage 3 aan het BVR van 2/10/2015. Er wordt voorgesteld dat voor minstens 75% van het gebruikte aantal planten gebruik wordt gemaakt van aanbevolen herkomsten, wat mogelijkheid geeft om aanplanting van minder courante inheemse soorten ook nog te ondersteunen. Andere nieuw voorgestelde wijzigingen aan het BVR van 2015 beogen een gelijkschakeling inzake gebruik van aanbevolen herkomsten zodat dit meteen ook geldt voor de gesubsidieerde herbebossingen en de bebossingen in de agrarische gebieden aangeduid als HAG of aangeduid door middel van ruimtelijke uitvoeringsplannen. Ook die beplantingen moeten immers leiden tot klimaatrobuuste bossen. Aan de subsidiebedragen van de regeling uit het BVR van 2015 wordt alleen de formulering gewijzigd zodat ook hier de 75% regel inzake gebruik van aanbevolen herkomsten kan gelden, wat de afstemming tussen de regeling 2015 en deze nieuw in te voeren regeling bevordert en de consistentie bevordert. Het top-up mechanisme van 250 €/ha in geval van gebruik van soorten met een aanbevolen herkomst in de regeling in BVR 2015 wordt eenvoudiger geformuleerd (zie artikel 15, 1° en artikel 16).

Dit betekent dat ter verificatie het 'document van de leverancier' zal moeten toegevoegd worden bij de melding van de bebossing (zie artikel 8 van het voorstel). Dergelijke documenten moeten verplicht worden afgeleverd door de kweker bij iedere bestelling van plantsoen dat bestemd is voor bosbouwkundige doeleinden op basis van het BVR van 3/10/2003 en conform het controlerereglement van 2/6/2004 voor een verplichte lijst van boomsoorten (zie lijst 1A, bijlage bij het BVR). Dezelfde documenten kunnen op vraag worden afgeleverd voor de facultatieve lijst van struiksoorten (zie lijst 1B, bijlage bij het BVR)

De verplichting voor het gebruik van aanbevolen herkomsten wordt niet opgenomen voor zaadgoed. Bebossing door zaaien kent voorlopig weinig toepassing in Vlaanderen en de hoeveelheden benodigd zaad zijn een veelvoud van het benodigde zaad voor opkweek van plantsoen. Indien we de eerder schaarse hoeveelheden zaadgoed van aanbevolen herkomsten zouden inzetten voor bezaaiing dan hypothekeren we hiermee de markt van het bosplantsoen.

Tot slot zal het ANB op basis van de mee te leveren leveranciersdocumenten als bewijsstuk(ken), moeten controleren op het verplichte gebruik van aanbevolen herkomsten voor minstens 75% van het gebruikte aantal planten, voor die soorten opgenomen in de bijlage 3 van het BVR van 2/10/2015.

Het is heel waarschijnlijk dat de lijst na inwerkingtreden van deze subsidieregeling door het INBO wordt gewijzigd en aangevuld. Daarom wordt voorzien dat aanpassingen aan de bijlage door de minister zelf kunnen doorgevoerd worden (zie artikel 18).

De lijst van aanbevolen herkomsten is een dynamische lijst. Dit betekent dat de lijst op ieder moment kan worden aangepast en dit naar aanleiding van nieuwe erkenningen van oogstlocaties door de bevoegde minister of naar aanleiding van bijkomende erkende en niet Vlaamse herkomsten in kader van bijvoorbeeld de klimaatproblematiek. Evengoed kunnen bepaalde herkomsten worden geschrapt van de lijst doordat de locatie niet meer beoogstbaar is, of omdat er twijfels zijn ontstaan over de kwaliteit en/of aangepastheid van het teeltmateriaal.

In deze context is het belangrijk om te weten dat bij de beoordeling van de ingediende dossiers steeds alle herkomsten vanaf de inwerkingtreding van het besluit, zullen gehonoreerd worden, ook al werden ze naderhand geschrapt van de lijst.

- De Raad vraagt cultuurpopulier op te nemen als subsidiabele boomsoort, zoals dat het geval is in de subsidieregeling uit het besluit van 02/10/2015. In gebieden waar natuurstreefbeelden moeten bereikt worden zou die bebossing gepaard moeten gaan met de gepaste onderetage of fungeren als tussenfase richting een kwaliteitsvol en habitatwaardig bos. De Raad vraagt dat ook (cultuur)populier, gecombineerd met inheemse soorten, kan gesubsidieerd worden.

Repliek: Akkoord met het voorstel. Het voorontwerpbesluit wordt overeenkomstig aangepast.

- De Minaraad meent dat de voorwaarde onder artikel 3, §2, 14° (= aanduiden van de bebossing op de bosteller als algemene subsidievoorwaarde), eerder thuishoort onder artikel 4 (= verbintenisvoorwaarden).

Repliek: Akkoord met het voorstel. Het voorontwerpbesluit wordt overeenkomstig aangepast.

- Natuurbeheerplan als voorwaarde: de Raad vraagt als vereiste in te schrijven dat uiterlijk vier jaar na de uitbetaling van de subsidie er een goedgekeurd natuurbeheerplan van minimum type 1 (volgens art. 16bis van het Natuurdecreet) beschikbaar moet zijn. En dit gelijkaardig aan de voorwaarde van in artikel 7, 4°, uit het bebossingsbesluit van 2 oktober 2015.

Repliek: de nieuwe voorgestelde regeling beoogt een minimum aan lasten, zowel voor de aanvrager als voor de behandelende administratie. Een eenvoudige regeling met minimum aan lasten bevordert de snelheid van de dossierbehandeling. Bovendien kan worden verwacht dat de beboste percelen onder het concept van geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud zullen worden gebracht, en aldus aanspraak maken op de aan het concept verbonden subsidiëring cfr. het besluit van de Vlaamse regering van 14/07/2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer. In deze gevallen, geldt steeds als vereiste dat er natuurbeheerplan van het type 2 zal moeten worden opgemaakt. Waar de bebossing aansluit bij gebieden waarvoor reeds een beheerplan bestaat, kunnen in bepaalde gevallen deze percelen op eenvoudige wijze worden toegevoegd aan het bestaande beheerplan. Er wordt niet ingegaan op dit voorstel.

Inzake de voorgestelde hoogte van de bedragen

- De Minaraad meent dat de vooropgestelde verhoging al beter aansluit bij de reële kosten voor bebossing en het verlies in grondwaarde en vindt deze verhoging dan ook een stap in de goede richting. De Raad wijst op de interactie met de boscompensatieregeling. De Minaraad noteerde dat de minister reeds voorstelde om ook de regeling inzake boscompensatie te herzien. De Minaraad wenst om advies te worden gevraagd bij wijzingen aan de boscompensatieregeling en vraagt naar een systeem van verhandelbare boscompensatierechten.

Repliek: er wordt onderzocht in welke mate en hoe de boscompensatieregeling kan worden aangepast teneinde de negatieve interactie met het beleid inzake bosuitbreiding weg te werken.

- De Raad vraagt in het kader van dit voorontwerpbesluit prioritair in te zetten op een win-win situatie met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen voor bos. De Minaraad merkt op dat een toetsing inzake de bijdrage tot de realisatie van deze instandhoudingsdoelstellingen vervat zit in artikel 10 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 02/10/2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing en eveneens is opgenomen als onderdeel van de doelmatigheidstoets bij de subsidiëring van de aankoop van terreinen, maar dat deze in dit voorontwerp ontbreekt.

Repliek: toetsing aan instandhoudingsdoelstellingen worden niet uitgesloten, maar wordt niet verplicht opgelegd. De bedoelde toetsing is eerder een zaak voor de vergunningverlener indien er vergunning vereist is voor het bebossen.

- De Raad vraagt de koppeling met de Instandhoudingsdoelstellingen te versterken door bebossing van percelen, gelegen in het agrarische gebied in de ruime zin alsook binnen een Speciale Beschermingszone gelegen, volwaardig financieel te steunen. Dit kan door aanpassen van art. 5, tweede lid, 4°, door bijvoorbeeld toe te voegen “*en is niet gelegen in een Speciale Beschermingszone.*”.

Repliek: het is onduidelijk wat de Raad exact bedoelt. Door de gevraagde toevoeging wordt door opeenstapeling van voorwaarden, de subsidie van de bebossing van percelen die aan die voorwaarden voldoen (in agrarisch gebied met een oppervlakte tussen 25 are en 50 are en aansluitend op een bestaand bos) en indien gelegen in een speciale beschermingszone ook 2,5 €/m² in plaats van 0,54 €/m². Om deze verfijning effectief te maken, zou tegelijk een koppeling moeten gelegd worden met feit dat bebossing in die gevallen zou moeten in overeenstemming zijn met de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. Het bosuitbreidingsplan steunt op een generieke aanpak die het realiseren van instandhoudingsdoelstellingen geenszins uit het oog verliest of uitsluit. Het is vooral aan een gedegen gebiedsgerichte werking om goed gekozen projecten te initiëren en voor subsidiëring in te dienen. Het voorstel wordt niet gevolgd.

Het ontwerpbesluit is onderdeel van een trio

- De Minaraad is ervoor gewonnen de coördinatie zoals voorzien in oud art. 20 van het voorontwerp snel door te voeren, en dit vóór start van het plantseizoen 2021-2022.

Repliek: zie bij advies Raad van State (randnummer 9). Tegelijk dient vermeld dat in uitvoering van de aangekondigde verdere integratie tussen het Bosdecreet en het Natuurdecreet, ook de uitvoeringsregelingen zullen gestroomlijnd worden.

Inzake het planologisch aspect en de wijzigingen aan het besluit betreffende de subsidiëring van geïntegreerd natuurbeheer

- De Raad wijst erop dat het Bosuitbreidingsplan vermeldt dat een quickscan van Natuur en Bos aantoont dat er nog ongeveer 26.000 ha gronden beschikbaar zijn die niet alleen de bestaande bosstructuur zouden versterken en geschikt zijn voor bebossing, maar die eveneens gelegen zijn in groene bestemmingen (p. 11). Uit het plan blijkt ook het voornemen om het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer aan te passen en dit door het verhogen van het steunpercentage voor de aankoop van gronden gelegen in groene bestemmingen (p. 9). De Raad merkt op dat in de wijziging van de regeling van de aankoopsubsidie voor verwerven van reservaten (zie oud artikel 17, nieuw artikel 21, van het voorontwerp van besluit) deze beperking tot groene bestemmingen niet wordt ingevoerd. De Raad bereikte over dit punt evenwel geen eensgezind standpunt.

Repliek: het bedoelde optrekken van de subsidies voor aankoop met oog op erkenning als reservaat, heeft als doel het reservatenbeleid in algemene zin aan te sporen tot bosuitbreiding waar dit past in het globaal kader dat voor de respectievelijke reservaten is vastgesteld. In het reservatenbeleid zitten voldoende afwegingen ten aanzien van agrarische gebieden die impact op aantasting van agrarische structuren opvangen.

- Aansluitend verwijst de Raad op de voorwaarde in artikel 32, §1 van het besluit van 2017, met name dat de aanvrager van de subsidie voor het verwerven van grond met het oog op erkenning als reservaat, op het ogenblik van de aanvraag moet beschikken over een goedgekeurd beheerplan type vier. Er was geen eensgezindheid in de Raad om deze verplichting niet te laten gelden indien het terrein dat verworven wordt, bebost zal worden, zoals bedoeld is met het toekomstige tweede lid van artikel 35 van dit besluit.

Repliek: het wijzigen van de bedoelde voorwaarde is niet aan de orde, omdat de aankoopsubsidies bedoeld zijn om het reservatenbeleid te ondersteunen. Vanuit die optiek blijft het behouden van de voorwaarde aangewezen, omdat het mag verwacht worden dat aankoopsubsidies voor het instellen of uitbreiden van reservaten, gericht blijft op beheerders en/of eigenaars die reeds reservaten beheren.

- De Raad vraagt om, in het kader van een coherente regelgeving, de regeling ‘aankoop van grond met het oog bebossing ervan’ (zie art. 37 tot en met art. 42 van het besluit van 14/07/2017) zodanig te wijzigen dat een coherente regeling ontstaat voor het subsidiëren van aankopen in groene bestemmingen.

Repliek: dergelijke wijziging is niet nodig, vermits de bedoelde regeling zich reeds focust op groene bestemmingen, zoals blijkt uit art. 37, 3° van het besluit van 14/07/2017.

- Aansluitend debatteerde de Raad ook over een aanpassing aan bijlage 3, deel D (Regels voor de beoordeling van het oppervlakcriterium bij terreinen van type drie en type vier) van het besluit van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van reservaten (met name in geval 1°, j). De Raad vraagt om de oppervlakte-eis als volgt aan te passen: “bossen: 5 ha, en 0,5 ha indien aansluitend bij bestaand bos”. Er was geen eensgezindheid over dit punt.

Repliek: het voorstel wordt niet gevolgd.

Onmiddellijke inwerkingtreding

- De Minaraad erkent de nood aan snelheid, maar vraagt om na te gaan of enkel ondertekening van het besluit juridisch afdoende is, gelet op artikel 84, van de Bijzondere wet tot hervorming der instellingen die stelt dat publicatie in het Belgisch Staatsblad vereist is.

Repliek: er wordt voorgesteld een concrete datum te vermelden waarop dit besluit in werking zal treden, namelijk 1 november 2020. Zie ook bij verwerking van het advies van de Raad van State bij randnummer 10.

D. ADVIES RAAD VAN STATE (20/10/2020)

Het advies van de Raad van State werd verstrekt op 20 oktober 2020 en is gunstig. Om rekening te houden met de door de Raad van State gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op een aantal plaatsen aangepast.

- **Randnummer 3.2.2:** De artikelen 11 tot 15 van het ontwerp wijzigen het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015. Bij de totstandkoming van het te wijzigen besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 werd rechtsgrond ontleend aan artikel 87 van het Boswetboek, hetgeen de stelling van de gemachtigde dat subsidies voor bos in het verleden steeds hun grondslag vonden in artikel 13 van het Natuurdecreet, lijkt te weerleggen. Bovendien dient te worden benadrukt dat de delegaties vervat in voornoemde bepalingen inhoudelijk niet volledig overeenstemmen, nu de machtiging in artikel 87 van het Boswetboek beter aansluit bij de finaliteit van de door het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 vastgestelde regeling. Tot slot dient nog te worden vastgesteld dat, niettegenstaande een zogenaamde integratieoefening lopende zou zijn van het Bosdecreet in het Natuurdecreet, de voormelde rechtsgrond biedende bepaling nog niet is opgeheven. Bijgevolg kan voor de artikelen 11 tot 15 van het ontwerp nog steeds rechtsgrond worden ontleend aan artikel 87 van het Boswetboek.

Repliek: voor de artikelen 11 tot 15 (nieuwe artikelen 11 tot 19) van het ontwerp wordt rechtsgrond ontleend aan artikel 48, eerste lid en artikel 87, eerste lid van het Bosdecreet; dit werd dan ook zo gewijzigd in de aanhef van het besluit.

- **Randnummer 4:** Rekening houdend met hetgeen met betrekking tot de rechtsgrond voor de ontworpen regeling is opgemerkt *sub* 3.1 tot 3.2.6 dient onder de rubriek “Rechtsgrond” te worden verwezen naar artikel 87 van het Boswetboek en naar artikel 17 van het decreet van 21 december 2001 en dienen de verwijzingen naar de artikelen 16*bis*, § 1, 16*decies*, § 1, tweede lid, 16*decies*, § 2, vijfde lid, en 16*decies*, § 4, van het Natuurdecreet te worden geschrapt.

Repliek: voor de artikelen 11 tot 15 (nieuwe artikelen 11 tot 19) van het ontwerp zal rechtsgrond worden ontleend aan artikel 87 van het Bosdecreet; dit werd dan ook zo gewijzigd in de aanhef van het besluit.

- **Randnummer 6:** Artikel 9, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat de gemachtigde personeelsleden van het agentschap en de Vlaamse overheid en ook de personen die ze aanstellen, “een controle ter plaatse” kunnen uitvoeren. Volgens de gemachtigde wordt met “een controle ter plaatse”, “de locatie waar de bebossing zou plaatsvinden volgens de aanvraag” bedoeld. De ontworpen bepaling kan in die zin worden verduidelijkt.

Repliek: de ontworpen bepaling werd in die zin verduidelijkt.

- **Randnummer 7:** Artikel 10 van het ontwerp bepaalt enerzijds dat de subsidies die verkregen zijn op basis van het te nemen besluit, volledig worden teruggevorderd als de voorwaarden, vermeld in de artikelen 3 en 4, niet zijn nageleefd of als daarvoor niet de nodige garanties aanwezig zijn en, anderzijds, dat de teruggevorderde bedragen gestort worden op een rekening van het Vlaamse Gewest die het agentschap aanwijst, binnen een maand nadat de aanvrager met een beveiligde zending in gebreke is gesteld, en de wettelijke intresten beginnen te lopen vanaf het verstrijken van de betalingstermijn. De gemachtigde heeft bevestigd dat deze bepaling conform is met artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 'tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof' en stelt voor dit te verduidelijken in het ontwerp.

Repliek: de ontworpen bepaling wordt zo verduidelijkt.

- **Randnummer 8:** In artikel 19 (nieuw artikel 23) van het ontwerp wordt verwezen naar "de besluiten vermeld in artikel 11 en artikel 25". Het ontwerp bevat echter geen artikel 25. De gemachtigde verduidelijkt dat de verwijzing betrekking heeft op, enerzijds, het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 en, anderzijds, het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019. De tekst van artikel 19 van het ontwerp dient te worden aangepast in de door de gemachtigde vermelde zin.

Repliek: het ontwerp werd aangepast in die zin.

- **Randnummer 9:** Artikel 20 (nieuw artikel 24) van het ontwerp bepaalt dat de minister, bevoegd voor Leefmilieu, wordt gemachtigd de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 en van het te nemen besluit te coördineren met inachtneming van de wijzigingen die daarin uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn aangebracht tot aan het tijdstip van de coördinatie.
 - Vooreerst dient te worden vastgesteld dat in aanwijzing 269 van de "Omzendbrief betreffende de Wetgevingstechniek VR 2019/4" uitdrukkelijk wordt gesteld dat in eigenlijke zin alleen wetten en decreten worden gecoördineerd of gecodificeerd, terwijl regeringsbesluiten en ministeriële besluiten in beginsel niet worden gecoördineerd of gecodificeerd, maar worden vervangen door nieuwe besluiten.
 - De in artikel 20 van het ontwerp aan de minister verleende machtiging heeft tot gevolg dat naast de bestaande (te coördineren) besluiten van de Vlaamse Regering, die door de minister niet kunnen worden opgeheven, een ministerieel besluit tot stand wordt gebracht met dezelfde inhoud als de te coördineren besluiten, met dien verstande dat in laatstgenoemde tekst rekening is gehouden met de wijzigingen die in de te coördineren besluiten hetzij uitdrukkelijk, hetzij impliciet in het verleden zijn aangebracht. Naar het oordeel van de Raad van State, afdeling Wetgeving, kunnen de oorspronkelijke besluiten en de gecoördineerde tekst echter niet tegelijk van kracht zijn, gelet op de inhoudelijke verschillen tussen eerstgenoemde besluiten en de gecoördineerde tekst, en bovendien rekening houdend met de verschillende plaats die de betrokken besluiten innemen in de hiërarchie der rechtsnormen. Een dergelijke werkwijze zou immers nefast zijn voor de rechtszekerheid. Een meer rechtszekere oplossing zou erin kunnen bestaan dat aan de bevoegde minister wordt opgedragen om een *voorstel* van coördinatie van de twee besluiten op te stellen en voor te leggen aan de Vlaamse Regering, dat vervolgens door de Vlaamse Regering kan worden aangenomen in de vorm van een verordenend besluit en waarbij dan tevens de oorspronkelijke, gecoördineerde besluiten worden opgeheven.

Repliek: de Raad van State wordt gevolgd op dit punt, en het artikel 20 wordt geschrapt. Er wordt gekozen voor een meer rechtszekere oplossing, namelijk de minister zal de

gecoördineerde regeling voorleggen in de context van het project wetsintegratie dat lopende is.

- **Randnummer 10:** Artikel 21 van het ontwerp bepaalt dat het te nemen besluit in werking treedt op de datum van de ondertekening ervan door de Vlaamse Regering. Deze regeling strookt niet met de vereisten inzake rechtszekerheid en transparantie van de regelgeving. Zolang het te nemen besluit niet is bekendgemaakt weten de rechtzoekenden niet wanneer het door de Vlaamse Regering werd ondertekend en kunnen zij evenmin weten dat het in werking is getreden. Bovendien zal het besluit noodzakelijkerwijze bekendgemaakt worden na de ondertekening ervan, zodat daardoor ook feitelijk terugwerkende kracht zou worden verleend aan het te nemen besluit. Om de inwerkingtreding van het ontworpen besluit op een meer rechtszekere wijze te regelen, wordt het best geopteerd voor de gangbare termijn van inwerkingtreding van besluiten (zijnde tien dagen na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*). Er wordt toch geopteerd om deze regeling zo vroeg als mogelijk tijdens het plantseizoen 2020-2021 in werking te laten treden met als doel de actoren maximaal te laten inspelen op deze nieuwe regeling. Daarom wordt geopteerd om een vaste datum te vermelden in het nieuw genummerde artikel 24. Als datum wordt gekozen voor 1 november 2020.

Repliek: artikel 21 van het besluit werd hernummerd tot artikel 24 en de datum van 1 november 2020 geldt als datum van inwerkingtreding.

- **Randnummer 11:** Artikel 28 van het ontwerp dient te worden hernummerd tot artikel 22.

Repliek: artikel 28 werd hernummerd tot artikel 25, gelet op de algemene hernummering van het besluit na de adviezen van de Minaraad en de Raad van State.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Op 26 mei werd het bosuitbreidingsplan voorgesteld in het parlement, waarin een hervorming is voorgesteld van de subsidies voor bebossing. Dit ontwerp van besluit hervormt bestaande subsidieregelingen inzake bebossing. Voor private grondeigenaars die hun eigen gronden wensen te bebossen, wordt de subsidie vastgesteld op 2,5 euro per vierkante meter voor de aanplant (plantgoed; grondvoorbereiding; wildbescherming; kosten voor planten) en een forfaitaire vergoeding voor het verlies van de grondwaarde. Voor openbare besturen, voor terreinen die kunnen erkend worden als reservaat en voor gronden waarvoor een subsidie is bekomen voor verwerving van de grond of vergoeding is gegeven voor het grondwaardeverlies, wordt de subsidie vastgesteld op 0,54 euro per vierkante meter. Dit is vastgesteld op 90% van een gemiddelde effectieve bebossingskost van 6.000 euro per hectare.

Onder de huidige regeling van het Besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing is de subsidie voor bebossing complexer samengesteld- deze regeling blijft van kracht voor de herbevestigde agrarische gebieden, agrarische gebieden vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen en de herbebossing:

- Basis voor de beplanting: 3 000 euro per hectare;
- Te vermeerderen met een top up van 250 euro per hectare als stimulans voor het gebruik van plantgoed met een aanbevolen herkomst;
- Vergoeding voor wildbescherming van 235 euro per 100 meter vast raster of 0,45 euro per individuele wildbescherming.

En op basis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 houdende subsidiëring van het grondwaardeverlies bij bebossing, ondersteund door de inkomsten van de bosbehoudsbijdrage in geval van ontbossing, werd uit de middelen van het Bossencompensatiefonds een forfaitaire vergoeding toegekend die werd vastgesteld op 1/3 van het bedrag van de bosbehoudsbijdrage (3,5 euro per vierkante meter sinds 2017; wordt jaarlijks geïndexeerd). De in dit voorontwerp voorgestelde vergoeding wordt niet langer gekoppeld aan het boscompensatiefonds, zodat deze vergoeding geheel wordt ingezet voor bosuitbreiding.

Al deze verschillende elementen worden geïntegreerd in een totale forfaitaire subsidie voor private grondeigenaars van 2,5 euro per vierkante meter. Publieke rechtspersonen zullen geen recht meer hebben op een vergoeding voor het grondwaardeverlies. Dit om enerzijds de budgettaire kosten te drukken, anderzijds omdat publieke rechtspersonen bezwaarlijk kunnen vergoed worden met publieke middelen voor het mogelijks verlies van grondwaarde wegens hun voorbeeld stellende rol in het leveren van publieke diensten.

De inspanningen die worden geleverd door natuurverenigingen maar ook private eigenaars met het oog op de realisatie van bos als erkend natuurreservaat worden reeds ondersteund met aankoopsubsidies en subsidies voor de inrichting van deze nieuwe bossen. Voor de aankoop van deze gronden wordt middels dit ontwerp van besluit het steunpercentage verhoogd tot 90% van de totale verwervingskost. In dit geval is er geen recht op een vergoeding voor het grondwaardeverlies.

De openstelling van bossen wordt geregeld via het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten, laatst gewijzigd bij het besluit van 28 juni 2019. De basisregel is de principiële toegankelijkheid van openbare bossen: dit houdt in dat voetgangers, of iedereen die daarmee is gelijkgesteld, toegelaten zijn op de boswegen (als ze niet zijn afgesloten met een verbodsbord). Afwijkingen van deze basisregel worden geregeld via een toegankelijkheidsregeling. Dit gaat dan bv. over het toelaten van voetgangers op smallere paden, het toelaten van andere gebruikersgroepen (fietsers, ruiters, ...) of het toelaten van gebruikers buiten de wegen (speelzones, vrij toegankelijke zones, ...). Om openstelling van bossen te stimuleren zijn er subsidies mogelijk voor zowel openbare besturen als private bouseigenaars. Voorwaarden voor deze subsidies zijn een goedgekeurd (natuur)beheerplan en een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling voor een gebied van minstens 5 ha. Deze subsidie bedraagt jaarlijks 70 euro per hectare terrein dat deel uitmaakt van de toegankelijkheidsregeling voor het eerste jaar van de toegankelijkheidsstelling en 40 euro per hectare terrein dat deel uitmaakt van de toegankelijkheidsregeling voor elk van de daaropvolgende jaren, aangevuld met 120 euro per ha speelzone, vrij toegankelijke zone, bivakzone of hondenlosloopzone.

In terreinen van type twee, type drie of type vier, waarvoor een natuurbeheerplan is goedgekeurd, geldt een minimale toegankelijkheid. Dit betekent dat voor een dergelijk terrein geen volledige ontoegankelijkheid kan worden ingesteld. Er moet dus minstens een minimale invulling van het doel beleving zijn. Minimale toegankelijkheid impliceert bijvoorbeeld dat een terrein één of enkele keren per jaar of voor een bepaalde doelgroep toegankelijk kan zijn.

Inzake administratieve en procedure afhandeling steunt het voorstel op de regeling uit het Besluit van 2 oktober 2015, maar de voorwaarden worden aanzienlijk vereenvoudigd. Er wordt alleen steun gegeven voor het aanplanten van inheemse boom en struiksoorten.

Voor de agrarische gebieden wordt de steun gefocust op grotere bosgehelen. Ook percelen binnen de agrarische gebieden die in professioneel landbouwgebruik zijn vallen buiten de scope. De nieuwe subsidiemogelijkheden voor bebossing zoals voorzien in dit besluit gelden niet voor gronden gelegen in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor gronden gelegen in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen blijft het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing van toepassing.

De beperkingen in agrarisch gebied proberen een evenwicht te vinden om enerzijds de robuuste landbouwstructuren niet te versnipperen en anderzijds tegemoet te komen aan de vraag voor meer bossen.

Uiteraard kan via een planinitiatief een herbevestigd agrarisch gebied omgezet worden in een groene bestemming.

Industriegebieden worden uitgesloten van de bebossingsubsidie.

Om de kansen die er liggen voor biodiversiteitsherstel op bedrijventerreinen maximaal te grijpen én tegelijkertijd rechtszekerheid en ontwikkelingskansen aan de bedrijven te geven werkt de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme aan een "Omzendbrief Tijdelijke natuur" die nog dit jaar zal worden gepubliceerd. Er wordt niet gewerkt met vaste indieningsmomenten zodat geïnteresseerden doorlopend een aanvraag kunnen indienen. Het aanvraagdossier wordt sterk vereenvoudigd door alleen het minimaal noodzakelijke op te nemen. Voorwaarden die via vergunningen kunnen worden opgevangen, worden geschrapt. Het beperken van de vergunningsvoorwaarden maakt het mogelijk de behandelingstermijnen in te korten. Er wordt geen rangschikking meer gemaakt van de aanvragen ten opzichte inhoudelijke beoordelingscriteria. De huidige regeling voor vergoeding van het grondwaardeverlies en de regeling bebossing uit het besluit van 2 oktober 2015 worden opgeheven, met een overgangsregeling.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

De definiëring van een aantal termen in artikel 1 wil onnodige herhalingen vermijden en betwistingen uitsluiten over bepaalde termen die soms in uiteenlopende betekenissen worden gebruikt.

Artikel 2

Dit artikel behoeft geen nadere uitlegging.

Artikel 3

Dit artikel bepaalt de voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor de subsidie, wat betreft de aanvrager:

1° de aanvrager is een privaatrechtelijke rechtspersoon, een natuurlijke persoon of een andere publiekrechtelijke rechtspersoon dan de federale staat, het Vlaamse Gewest of een publiekrechtelijke rechtspersoon van het Vlaamse gewest;

2° de aanvrager onderschrijft bij de indiening van de aanvraag de verbintenisvoorwaarden, vermeld in artikel 4 van dit besluit.

Verder bepaalt dit artikel de voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor de subsidie, wat betreft de grond waarop de aanvraag voor de subsidies betrekking heeft.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt de verbintenissen die de aanvrager van de subsidie aangaat:

1° uiterlijk voor de melding aan het agentschap dat de bebossing is uitgevoerd, de bebossing inschrijven op www.bosteller.be;

2° het uitvoeren van de nodige beheerwerken om de bebossing in stand te houden;

3° de bebossing in stand te houden gedurende een periode van 25 jaar na de uitbetaling van de subsidie, vermeld in artikel 8 van dit besluit;

4° de eigenaar van de grond, waarvoor met toepassing van dit besluit een subsidie werd verkregen, voorziet via de notaris bij elke overdracht, een melding in de notariële akte van de verbintenisvoorwaarden die gekoppeld zijn aan de gronden in het kader van dit besluit.

Artikel 5

De subsidie bebossing bedraagt 2,5 euro/m². Hierop zijn enkele uitzonderingen voorzien.

Eerst en vooral bedraagt de subsidie bebossing 0,54 euro/m² in de volgende gevallen:

- De grond is in eigendom van een openbaar bestuur;
- De grond die bebost wordt is verworven met aankoopsubsidies vanwege een overheid;
- Voor de grond die bebost wordt werd er reeds een vergoeding voor het grondwaardeverlies verkregen;
- De grond is gelegen binnen agrarisch gebied in de ruime zin, de grond heeft een oppervlakte tussen 25 are en 50 are en de grond sluit aan op een bestaand bos. Deze voorwaarden gelden cumulatief.

De subsidie bebossing bedraagt voorts 1,96 euro per vierkante meter in het geval dat de bebossing gebeurt via natuurlijke verbossing op gronden die niet zijn verworven met een subsidie van de overheid, waar geen vergoeding voor grondwaardeverlies voor werd ontvangen of die geen eigendom zijn van besturen als vermeld in artikel 1, eerste lid, 6°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.

Besturen, zoals gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, 6° van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer, zullen geen recht hebben op een vergoeding voor het grondwaardeverlies. Dit om enerzijds de budgettaire kosten te drukken, anderzijds omdat publieke rechtspersonen bezwaarlijk kunnen vergoed worden met publieke middelen voor het mogelijks verlies van grondwaarde wegens hun voorbeeld stellende rol in het leveren van publieke diensten.

Artikel 6

De eerste alinea van dit artikel bepaalt welke documenten de aanvraag voor de subsidie bos moet bevatten. Het betreft enerzijds de noodzakelijke identificatiegegevens van de aanvrager en anderzijds gegevens over de te bebossen gronden. Tevens moet de aanvrager verklaren de verbintenisvoorwaarden zoals beschreven in artikel 4 te zullen naleven.

Voor de aanvraag van de subsidie wordt gebruikgemaakt van de formulieren, waarvan het model ter beschikking wordt gesteld op de website www.natuurenbos.be van het agentschap of via een op de vermelde website beschikbaar digitaal loket.

Indien de aanvraag van de subsidie niet wordt ingediend via het in het tweede lid bedoelde digitaal loket, wordt de aanvraag op eenvoudige wijze, eventueel via mail, bezorgd aan het agentschap.

Artikel 7

Dit artikel bevat de werkwijze inzake de verdere afhandeling van het dossier bij het agentschap inzake de ontvankelijkheidsverklaring en het nazicht op volledigheid. Indien de aanvraag ontvankelijk is, behandelt het agentschap het dossier en binnen de dertig kalenderdagen brengt het agentschap advies uit aan de bevoegde minister. Er wordt geen rangschikking meer gemaakt van de aanvragen ten opzichte inhoudelijke beoordelingscriteria. De minister beslist binnen een periode van eveneens dertig kalenderdagen.

Artikel 8

De eerste alinea van dit artikel omschrijft de melding van het feit dat de bebossing is uitgevoerd. De tweede alinea bepaalt dat de betaling van de subsidie gebeurt na ontvangst van melding dat de bebossing is uitgevoerd. De betaling gebeurt op het rekeningnummer dat is opgenomen in het aanvraagformulier of werd ingegeven in het e-loket van het Agentschap.

Artikel 9

Dit artikel bepaalt wie belast is met het toezicht op de aanwending van de subsidie, en wie een controle ter plaatse kan uitvoeren.

Het agentschap is belast met het toezicht op de aanwending door de begunstigde van de subsidie die met toepassing van dit besluit wordt toegekend.

De gemachtigde personeelsleden van het agentschap en de Vlaamse overheid, alsook de door hen aangestelde personen, kunnen een controle ter plaatse uitvoeren. Met een controle 'ter plaatse' wordt bedoeld de locatie waar de bebossing zou plaatsvinden volgens de aanvraag.

Artikel 10

Artikel 10 bepaalt wanneer de subsidie volledig teruggevorderd wordt.

Dit artikel betreft de overname van regels van een hogere rang of van regels waarvoor andere overheden bevoegd zijn, en deze overname is in casu verantwoord omwille van de leesbaarheid van de tekst. De overname van deze bepalingen houdt in feite niet meer in dan de bevestiging van een regel van hogere rang of van een regel vastgesteld door een andere overheid.

De regel van hogere rang of van regels waarvoor andere overheden bevoegd zijn, waarvan hier sprake is, is artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

Hetgeen bepaald wordt in dit artikel is conform de bepalingen van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

Artikel 11

Dit artikel wijzigt de titel van het *besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing*. Meer bepaald wordt de verwijzing naar de subsidie 'bebossing' in de titel gewijzigd door meer specifiek te verwijzen naar de subsidie 'bebossing in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen'. Middels dit wijzigingsbesluit blijft de subsidie bebossing immers enkel nog bestaan voor de bebossing van gronden in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor alle andere gronden moet een subsidie aangevraagd worden middels de nieuwe subsidie die hoger in dit besluit wordt ingesteld. De facto wordt de subsidie bebossing geschrapt voor alle gronden behalve voor gronden gelegen in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Artikel 12

Dit artikel voegt de definitie van het begrip 'aanbevolen herkomst' toe aan de definities van het besluit van 2 oktober 2015.

Artikel 13

Dit artikel wijzigt de titel van hoofdstuk 2, in die zin dat de verwijzing naar de subsidie 'bebossing' vervangen wordt door een verwijzing naar de subsidie 'bebossing in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen'. Middels dit wijzigingsbesluit blijft de subsidie bebossing immers enkel nog bestaan voor de bebossing van gronden in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Artikel 14

Middels dit artikel wordt artikel 2 van het besluit vervangen. Er wordt gespecificeerd dat subsidies die verleend worden voor het aanleggen van een bebossing enkel verleend kunnen worden voor de bebossing van gronden die gelegen zijn in herbevestigd agrarisch gebied en agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Artikel 15

Dit artikel vervangt in artikel 3 van het *besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing* zowel in het eerste als in het tweede lid de woorden 'voor het aanleggen van een bebossing' door de woorden 'voor het aanleggen van een bebossing in herbevestigd agrarisch gebied of agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen'.

Verder verduidelijkt dit artikel de subsidieregeling voor het gebruik van plantgoed van aanbevolen herkomsten voor het aanleggen van een bebossing. Deze wijziging beoogt de consistentie van het gevoerd beleid ten aanzien van aanbevolen herkomsten te bevorderen zodat in de twee actieve subsidieregelingen eenzelfde aanpak geldt. De hoogte van het subsidiebedrag wijzigt niet, wel wordt een eenvoudiger formulering ingevoerd doordat de formules achterwege kan blijven.

Artikel 16

Dit artikel verduidelijkt de subsidieregeling voor het gebruik van plantgoed van aanbevolen herkomst voor het aanleggen van een herbebossing. Indien het gebruikte plantgoed via de handel wordt aangeschaft dan dient dit plantgoed voor de soorten in bijlage 3 voor minstens 75% van het gebruikte aantal planten afkomstig te zijn van aanbevolen herkomsten. In dit geval bedraagt de subsidie 3250 euro. Deze wijziging beoogt de consistentie van het gevoerd beleid ten aanzien van aanbevolen herkomsten te bevorderen zodat in de twee actieve subsidieregelingen eenzelfde aanpak geldt. De hoogte van het subsidiebedrag wijzigt niet, wel wordt een eenvoudiger formulering ingevoerd doordat de formules achterwege kan blijven.

Artikel 17

Dit artikel voegt in artikel 5 een derde lid toe, dat bepaalt dat om in aanmerking te komen voor een subsidie voor het aanleggen van een bebossing, de te bebossen grond gelegen moet zijn in herbevestigd agrarisch gebied of agrarisch gebied vastgesteld in ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor het bebossen van gronden gelegen in andere bestemmingen moet gebruik gemaakt worden van de nieuwe subsidie bebossing zoals in de eerdere artikelen van het wijzigingsbesluit ingesteld.

Artikel 18

Dit artikel voegt een nieuw artikel 23bis toe aan het besluit van 2 oktober 2015, dat bepaalt dat de minister bevoegd voor Leefmilieu, gemachtigd wordt de bijlage 3 bij het besluit aan te passen.

Artikel 19

Middels dit artikel wordt een bijlage 3 toegevoegd aan het besluit, dat een lijst van boomsoorten met aanbevolen herkomsten bevat. Deze lijst is een deelverzameling van hetgeen het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek publiceert op haar website. Dit zijn voor alle duidelijkheid de belangrijkste boom- en struiksoorten waarvoor aanbevolen herkomsten beschikbaar zijn op de markt.

Artikel 20

Dit artikel voegt een nieuw punt 10° toe aan artikel 32, eerste lid van het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer. Dit lid bepaalt de voorwaarden waaraan natuurlijke personen en privaatrechtelijke rechtspersonen moeten voldoen om een aankoopsubsidie te verkrijgen. Hieraan wordt nu een nieuw punt 10° toegevoegd, dat bepaalt dat om een

aankoopsubsidie te verkrijgen voor grond die bebost zal worden, een overzicht van de betrokken kadasterpercelen en een verklaring op erewoord afgeleverd moet worden waarin staat dat de grond bebost zal worden binnen de twee jaar.

Artikel 21

Middels dit artikel wordt artikel 35 gewijzigd, in die zin dat tussen het eerste en het tweede lid een nieuw lid wordt toegevoegd, dat bepaalt dat in het geval dat een terrein verworven wordt om bebost te worden de aankoopsubsidie steeds 90% van het aankoopbedrag bedraagt met een maximum aan subsidie van 5 euro per vierkante meter, inclusief alle kosten. De regels inzake aankoopsubsidies blijven van toepassing, waardoor verwerving van gronden in landbouwgebruik gelegen in herbevestigd agrarisch gebied niet worden gesubsidieerd. Voor gronden buiten landbouwgebruik dient een doelmatigheidstoets uitgevoerd te worden waarbij het dossier wordt getoetst op het niet aantasten van de agrarische structuur en de ecologische meerwaarde van het dossier. Er is ook advies van Departement Landbouw en Visserij voorzien. Daarnaast is een bebossingsvergunning noodzakelijk. In de praktijk worden er slechts zeer zelden aankoopsubsidies in HAG toegekend.

Artikel 22

Middels dit artikel wordt het *besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 houdende subsidiëring van grondwaardeverlies bij bebossing, ondersteund door de inkomsten van de bosbehoudsbijdrage in geval van ontbossing* opgeheven, aangezien de subsidie grondwaardeverlies reeds verwerkt zit in deze nieuwe subsidie.

Artikel 23

Dit artikel bepaalt dat de aanvragen van subsidies voor bebossing en het verlies van grondwaarde die zijn ingediend maar nog niet zijn afgehandeld vóór de inwerkingtreding van dit besluit, verder worden behandeld, toegekend en betaald volgens de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 2 oktober 2015 betreffende het verlenen van subsidies voor bebossing en voor herbebossing en het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.

Artikel 24

Dit artikel bepaalt dat dit besluit in werking treedt op 1 november 2020. Dit met als doel deze subsidieregeling nog van kracht te laten worden tijdens het plantseizoen 2020-2021 zodat de doelgroepen zo vroeg als mogelijk gebruik kunnen maken van deze nieuwe regeling.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Het aldus aangepaste en als bijlage toegevoegde ontwerpbesluit heeft geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de principiële goedkeuring .

4. VERDER TRAJECT

Definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van bebossing;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- Bijlage 1: het principiële goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van bebossing;
- Bijlage 2: het bosuitbreidingsplan 'Meer bos voor Vlaanderen' en de bijhorende budgettabel;
- Bijlage 3: het advies van de Inspectie van Financiën van 9 juli 2020;
- Bijlage 4: het begrotingsakkoord van 15 juli 2020;
- Bijlage 5: het advies van de Minaraad van 8 oktober 2020;
- Bijlage 6: het advies 68.053/1 van de Raad van State van 20 oktober 2020.